

FØROYA SOSIAL-DEMOKRATUR

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 21

Lýsingarprísur fyri mm: 12 oyru á
1. síðu, 10 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 4. juni 1949

Bladið verður bilagt á posthúsinum, og
kostar kr. 2,00 + porto um fjórðingsárið

23 Árg.

Hvítusunnu-andin

Hvítusunnan er føðingardagur kristnu kirkjunnar. Andin frá himni kom yvir apostlarnar, og teir fóru út í heimin og lögdu stóðir undir eina kristna kirkju.

Nógv er sagt, og nógv er metl um tað verk, sum kristna kirkjan hevur gjørt og ger. Hóð og dómandi orð eru fallin. Hon verður sögd at hava svikið boð- orð harra hennara. Hon hevur sökt sitt egna, verið valdmikil og lagt inn undir seg. Tað vóru menniskju, sum stovnaðu hana, og hon mátti verða merkt av tí, sum býr í menniskjuni.

Men atfinningarsemi, illvilji og ókunnleiki hava dømt ovstrangt. Kristna kirkjan hevur verið ein andsmegi, og henni er at takka fyri meginpartin av tí, sum ein góður uppbyggjandi andi hevur lagt eftir seg.

Tað var kristindómurin, sum í einari harðari og ránkendari tíð bar fram tey ókunnigu boðini um menniskjuna sum *eina* slekt, borin av sama faðiri og ættlað at elska hvørja aðra.

Kristindómurin gróðursettur í kristna kirkjusamfelagnum legði stóðir undir tað hjálpararbeiði, sum nú í öldir er gjørt millum tey sjúku og neyðstöddu. Hin kristni andin hevur altíð virt og fjálgað um *livið*, tí tað er av halgum uppruna, um tað so er hitt sprettandi *livið*, ið nýliga kemur í ljósmála, ella tað er hitt fólhandi *livið*, ið svinnur og einaferð doyir burtur. Eisini virðir hann *frælsi* millum menniskjuni, at maður hevur sitt persónliga frælsi, men tó altíð skal standa persónliga ábyrgdarligur fyri gerðir sínar.

Tann kristna kirkjan fœddist við miklum verkjum. Hennara fyrstu byggimeistarar toldu at-sóknir og deyða. Hon hevur nú livað í friði og náðum. Tó kunna tær tíðir koma, tá ið hon mótir aftur til hon mótti í gomlum dögum. Er tá andin livandi, og hon stendur fœst um hug-sjónirnar, kunna at-sóknirnar gerast til vinning, og hon blóm-ar av nýggjum.

**FØROYSK
grønsápa**
er tann besta

Danska grundlógin hevur 100 ára minningardag 5. juni

5. juni 1849 komu góðir danskir menn saman og samtyktu *grundlóg Danmarkar ríkis*. Tað var í fólksins sögu ein stórhending. Her vunnu Danir tann rætt, sum Norðmenn hövdu vunnið sær á Eidsvold 17. mai 1814. Kongur læt sitt einavalds-ræði aftur hagar tað natúrliga hoyrði til: *fólkið*. Har var tá lagt grundarlagið undir fólksins ræði. Slika lötu skaptist eitt *demokrati*

við øllum teim skyldum og rættindum, ið eitt slíkt fær álagt.

Í ár 5. juni eru so stutt hundrad ár gingin, síðan danska grundlógin var sett í gildi. Tessvegna verður stórt hátíðarhald í ríkisins hövuðsstaði Keypmannahavn. Innbodnir eru umboðsmenn fyri stjórnir og blóð í Norðanlondum eins og úr øðrum parlamentariskum londum.

Tveir eru fólkatingsmenninir...

Í Dagblaðnum 17. mai stóð hesin stubbin:

GÓÐUM ÚRSLITUM. Sosialurin sigur um Danmarkarferð P. M. Dams: „hann var sum umboðsmaður fyri ein lögtingsmeiriluta, og hann kom aftur við góðum úrslitum“. — Má tað vera loyvt at spyrja: við hvørjum?

Mær tókti so synd í blaðstjóra Dagblaðsins, tá eg las hetta. Tað má vera nógv fyri hjá honum at hava til arbeiðis at klikkja og speireka annan fólkatingsmaannin (P. M. Dam) fyri einki at hava avrikað á fólkatíngi, meðan hann á hin bógvin skal rósa og hevja til skýggja hin fólkatingsmannin (Th. Petersen) fyri tað sama — alto, fyri einki at hava avrikað.

Men hvussu er við hesum? Hvussu hava okkara fólkatingsmenn so arbeiðt á fólkatíngi? Tað kundi verið vert at kannað:

At Th. Petersen purt einki út-rættadji sum fólkatingsmaður í bardagatíðini, er einki at siga hann illan fyri, tí tá var jú alt ferðasamband slitið, og eg skal heldur ikki á hesum sinni nema við, at hann eftir bardagan sat heima; men tá hann so endiliga steig fram „á danatíngi“, var tað einans fyri at biðja danir hjálpa sær at gera lögtingssamtyktir til einkis, og einki annað.

Tað fyrsta stórmálið, ið k-

fyri á fólkatíngi, tá Dam var komin har at sita, var stjórnarskipan Føroya. Tað er flestum føroyingum kunnigt, at henda lögtingssamtykt í øllum hövuðheitum er verk Dams í hinum tiltikna „vina- og frælsisbrævinum“. Og Dam vardi lögtings-samtyktina av øllum alvi á fólkatíngi eins og hann á lög-tingi hevði barst fyri uppskotinum. Tað var í hesum máli, Th. Petersen á fyrsta sinni læt rödd sína hoyra á fólkatíngi. Hann mótti har einans fyri at kollrenna eina lögtingssamtykt. Hann bardist av øllum alvi fyri at fáa danir at vraka lögtingsins samtykt í stjórnarskipanarmálinum.

Ferð eftir ferð, ár eftir ár, hevur javnaðarflokkurin við P. M. Dam sum formann sett fram uppskot á Føroya lögtingi, ið bóta skuldu um kor teirra ringast staddu í Føroyum, avlamsfólki og gomlum; men hesi uppskot hava verið feld — burtursæð frá einari dýrtíðarviðbót. Meirilutin á Føroya lögtingi hevur ongatíð hildið landið havt ráð at veita hesum vánaliga stadda parti av fólki livilig kor — menniskjalig kor. Men so til síðst loysaði, og lögtingið samtykti lógina um eina forsvarliga sosialforsorg fyri Føroyar, ið veitti gomlum og lamnum fólki og fadirlleysum börnum ein pen-

Ósemjan um Týskland

stendur við

Uppskot til felags grundlóg bæði frá Russum og Vestanmonnum.

Spurningurin um at fáa eina semju millum Rusland og Vestanlondini viðvíkjandi Týsklandi stendur so heilt í botni.

Týska *Folkaráðið*, sum er stovnað í hinum av Russum hersetta partinum, hevur gjørt eina grundlóg fyri eitt sameint Týskland. Hana hevur *Vishinski*, russiski uttanríkismálaharrin, lagt fram á Parisar-fundinum, sum allir 4 uttanríkismálaráðharrarnir halda. Men Vestanmenn nokta at taka við hesari grundlógini. Afturimóti hava teir lagt fram grundlóg, sum demokratisku týsku flokkarnir í Vesturtýsklandi hava játtað í Bonn. Hesa lóg noktar so Vishinski at ganga undir.

Meðan liggur Berlin aftur stongt. Arbeidararnir við jarnbreytirnar streika, og flogföri flúgva gjøgnum loftgötuni. Menn spyrja, hvussu tað endar, og um nakar útvegur fæst úr hesum ruðuleika.

ingastuðul, ið liggur um somu hædd, sum danir veita í landkommunum. Henda sosiala forsorgin kemur at kosta yvir 1½ millión, og samtykti lögtingið at átaka sær helvtina av hesum útreiðslum og lata statin taka hina helvtina, ið svarar til tað, ið hann letur til hina sosialu forsorgina í Danmörk. Fólka-flokkurin gekk harðliga ímóti hesum uppskotum, men hann varð við undirlutan. — Hesa ferð vóru tað teir donsku pengarnir, ið lógu í buktini, og tað kann jú vera eitt líka gott páskot sum nakað annað.

Og á øðrum sinni siggja vit sama sjónleikin aftur á fólkatíngi: Th. Petersen stríðist sum ein hetja fyri at fáa danir at ganga ímóti eini lögtingssamtykt, meðan Dam av øllum alvi (Framhald á 4. síðu)

Ein dugnaligur

PRENTARI

fær pláss beinan vegin

Arnold Østers prentsmíðja
telef. 374

KUNNGERÐ

At elektrisitetssverkið aftaná hvítusunnu, vegna umvælan av hövuðsliðum, kemur at bróta av alla streymveitingina til býin frá kl. 3 til kl. 7 á morni, verður her gjørt kunnugt.

31. mei 1949.

Tórshavnar elektrisitetssverk.